

ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ อย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร Sustainable Integrated Tourism Development Potential in Bangkok

เทพิน ไคร์วานิช Tepin Craivanich*
พยอม ธรรมบุตร Payom Dhamabutra**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ รายงานการตรวจสอบชุมชนศึกษา รายงานการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อย ข้อมูลเชิงคุณภาพเก็บจากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 32 คน จากภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจสอบ สามเส้า และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่ากรุงเทพมหานครมีทรัพยากรท่องเที่ยว ที่โดดเด่นทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี เทศกาล กิจกรรม และทรัพยากรบริการ อาทิเช่น แม่น้ำเจ้าพระยา วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ประเพณีสงกรานต์ ไขว้พระ การซื้อสินค้า ที่พักที่มีคุณภาพ ในการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS พบว่า กรุงเทพมหานคร มีที่ตั้งกลางอาเซียน การเข้าถึงสะดวก มีทรัพยากรท่องเที่ยวหลากหลาย มีระบบโลจิสติกส์ ที่ทันสมัยเพื่อการท่องเที่ยว แต่ยังขาดแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวม กรุงเทพมหานครมีศักยภาพ ด้านการมีทรัพยากรที่โดดเด่น มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และศักยภาพด้านกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนา และปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยว; การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม วิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

Abstract

This research aims to examine the potentiality to develop integrated sustainable tourism in Metropolitan Bangkok. This research uses qualitative method with the following instruments; namely community study checklists, tourism resource audit checklists and in-dept interviews and focus groups. Qualitative data are collected from 32 keys informants belonging to the government sector, private sector, members of general public and tourist sectors in Bangkok. Data are verified and analyzed with triangulation and content analysis methods.

The results of the research are as follows: Bangkok offers outstanding tourism resources in nature, culture, tradition, activities and services such as the Chao Phraya River, The temple of the Emerald Buddha, The Songkran festival, temple visits, shopping, and quality accommodation. In term of SWOT and TOWS analysis, it is found that Bangkok is located in the heart of South East Asia with convenient access to diverse resources, and excellent logistic system. However, Bangkok needs to elaborate its strategic plan for integrated sustainable tourism development. To conclude, Bangkok offers tourism resource potentials, tourism sustainable management with potential people participations as well as activities to raise environmental awareness potentials to develop sustainable tourism.

Keywords: Potential Integrated and Sustainable Tourism Development

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศไทย อีกทั้งยังเป็นอุตสาหกรรมที่นำรายได้เข้าประเทศ และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้มีการจัดทำแผนการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564 โดยแผนฉบับดังกล่าวได้มุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ. ศ. 2560 - 2564 และวิสัยทัศน์ของประเทศไทย สู่ปี พ.ศ. 2570 โดยในการน้อมนำแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง และคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มาจัดทำแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบองค์รวม สร้างรายได้และกระจายรายได้ อย่างเป็นธรรม และยั่งยืน (กรมการท่องเที่ยว, 2558, สื่อออนไลน์)

การท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยได้มีการกำหนดมาตรการเร่งด่วนเพื่อพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยจะต้องมีการวางแผนการบริหารการพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะที่จะลดผลกระทบให้น้อยที่สุด เพื่อให้สามารถใช้การท่องเที่ยวในการจัดความยากจนในโลก การดำเนินการจำเป็นต้องปฏิบัติงานด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate change) และการสร้างความมั่นใจว่า การที่จะมีความยั่งยืนเกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องมีทุนทางการเงินสนับสนุน และสามารถดึงดูดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวหาทางพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะปฏิบัติงานในการท่องเที่ยวให้มีกองทุนเพื่อสร้างความยั่งยืน โดยภาครัฐ และภาคเอกชนต้องร่วมกันเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในกรอบของหลักการของเศรษฐกิจเชิงอนุรักษ์ (Green economy) (พยอมน ธรรมบุตร, 2560)

การศึกษาศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน กรุงเทพมหานคร ต้องศึกษาบริบทพื้นที่ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์เพื่อความยั่งยืน โดยต้องมีเสาหลัก 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ด้านสังคมยั่งยืน และด้านวัฒนธรรมยั่งยืน ซึ่งทั้งหมดต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของการพัฒนาจิตใจที่ยั่งยืน โดยเน้นย้ำว่าโลกตะวันตกจะต้องเลือนไหลจากกระบวนทัศน์เดิม คือกระบวนทัศน์เชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Paradigm) มาสู่ Green Paradigm คือกระบวนทัศน์เชิงอนุรักษ์จะต้องเกิด Paradigm shift ในด้านต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงในระบบและการเลือนไหลอำนาจจากภาครัฐสู่ระดับท้องถิ่น และภูมิภาคจำเป็นต้องปรับให้เข้ากับพื้นที่ต่าง ๆ แนวทางนี้มุ่งเน้นที่ท้องถิ่น และทำให้เกิดการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น (Learning destination) ซึ่งจะค่อย ๆ เคลื่อนเข้าสู่เศรษฐกิจแบบองค์ความรู้ (ธณูมิ ปองเสียม และ พยอมน ธรรมบุตร, 2558)

การตรวจสอบศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการเพื่อหาศักยภาพการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร จึงเป็นขั้นตอนสำคัญในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อ

การท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงดำเนินการตรวจสอบศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร จากการบูรณาการการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. เพื่อหาศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย/ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยลงพื้นที่ทำการศึกษา และเก็บข้อมูลในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาบริบทพื้นที่ด้วยเครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่การตรวจสอบชุมชนศึกษา (Community study) แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว (Tourism Resource Audit) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมนอก (SWOT Analysis) ตลอดจนการสังเคราะห์ (TOWS Matrix) เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แบ่งประชากร และกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ออกเป็น 4 กลุ่ม คือภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 4 กลุ่ม จำนวน 32 คน ดังต่อไปนี้ ภาครัฐ จำนวน 8 คน ภาคเอกชน จำนวน 8 คน ประชาชน จำนวน 8 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รายการตรวจสอบเพื่อศึกษาชุมชน (Community Study Checklist) ประกอบด้วยข้อมูล ภายนอก ข้อมูลภูมิศาสตร์ ข้อมูลด้านสังคม
2. รายการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource Audit) ประกอบด้วย การตรวจสอบประเภทของทรัพยากร และชนิดของทรัพยากร รายการทรัพยากรการท่องเที่ยวในด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรด้านมหรสพ เทศกาลและประเพณี ด้าน ทรัพยากรกิจกรรม และข้อมูลด้านบริการ การต้อนรับ รายการทรัพยากรบริการด้านที่พักแรม และด้านอาหาร และการประเมินคุณภาพ ความโดดเด่น และศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว
3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้นำเสนอการศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็นคำถามที่สำคัญ ดังนี้ ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นของกรุงเทพมหานคร จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร ศักยภาพในการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. การเก็บรวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยใช้ วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยตนเอง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานภาคสนาม (Field Study) ผู้วิจัยไปดำเนินการเก็บข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้ การสำรวจ (Survey) ผู้วิจัยต้องการสำรวจรายการศึกษาชุมชน และรายการตรวจสอบ ทรัพยากรการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกรุงเทพมหานคร การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัย ขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน โดยใช้แบบ สัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยทำการสังเกตแบบ มีส่วนร่วม มีการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยการสังเกต ซักถาม และการจดบันทึก (สุภาพค์ จันทวานิช, 2561) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ผู้วิจัยเป็นผู้แนะนำองค์ความรู้การใช้การประชุมกลุ่มย่อยเป็นเครื่องมือให้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว ทั้งระดับผู้บริหาร และระดับผู้ปฏิบัติการในพื้นที่ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน (Consensus) เกี่ยวกับทรัพยากรที่โดดเด่น วิเคราะห์ SWOT Analysis สังเคราะห์ TOWS Matrix

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ถ้อยคำ ประโยค หรือใจความที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จัดความสำคัญ จัดกลุ่มของเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์ จำแนก และสรุปประเด็นสำคัญ (เอี่ยมพร หลินเจริญ, 2554)

2. ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูลในด้าน เวลา สถานที่ และบุคคล เพื่อพิจารณาว่า ข้อมูลที่ต่างเวลา ต่างสถานที่ และผู้ให้ข้อมูลต่างคน ยังได้ข้อมูลที่มีเนื้อหาสอดคล้องกันหรือไม่ ซึ่งผลของข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีแบบสามเส้าทำให้ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง (สุภางค์ จันทวนิช, 2561) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม มาทำการวิเคราะห์ และสรุปเป็นหมวดหมู่ในแต่ละหัวข้อตามวัตถุประสงค์การวิจัย และผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน ตัวแทนประชาชน และตัวแทนนักท่องเที่ยว มาวิเคราะห์ SWOT Analysis และสังเคราะห์ TOWS Matrix

ผลการวิจัย

จากการสำรวจ ตรวจสอบ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก นักท่องเที่ยว และการประชุมกลุ่มย่อย ด้วยแบบรายการศึกษาชุมชน แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจากผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่เป็นผู้แทนชุมชน ได้ร่วมวิเคราะห์ทรัพยากรท่องเที่ยว วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การวิเคราะห์ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

ผลการศึกษาชุมชนในกรุงเทพมหานคร

1. ข้อมูลทางกายภาพ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย ตั้งอยู่ภาคกลางตอนล่างมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่าน ทำให้กรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็น 2 ฝั่ง คือ ฝั่งพระนคร และฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 50 เขต กรุงเทพมหานครมีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงในแต่ละพื้นที่ ทั้งทางบก ทางรถไฟ ทางน้ำ และทางอากาศ

2. ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก พื้นที่ส่วนมาก ตั้งอยู่บนพื้นที่บริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ ซึ่งเกิดจากตะกอนน้ำพา มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ 1.50-2 เมตร โดยมีความลาดเอียงจากทิศเหนือสู่อ่าวไทยทางทิศใต้ และเฉพาะลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างจะอยู่สูง

กว่าระดับน้ำทะเลไม่เกิน 1.50 เมตร ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมบ่อยครั้งในช่วงฤดูมรสุม

3. ข้อมูลด้านสังคม กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศไทย เป็นศูนย์กลางด้านการปกครอง การศึกษา การคมนาคมขนส่ง การเงิน การธนาคาร การพาณิชย์ การสื่อสาร และความเจริญของประเทศ เป็นเมืองที่มีชื่อเสียงที่สุดในโลก เป็นเมืองที่ผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการมาจากการเลือกตั้ง เมื่อครั้งอดีตในสมัยอาณาจักรอยุธยา กรุงเทพมหานครเป็นเพียงสถานีการค้าขนาดเล็กอยู่ที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา ต่อมาขนาดเพิ่มขึ้นและเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงสองแห่ง คือ กรุงธนบุรี ในปี พ.ศ. 2311 และกรุงรัตนโกสินทร์ ในพ.ศ. 2325

ผลการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นด้านธรรมชาติ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่นสอดคล้องกัน โดยมีบางความคิดเห็นที่คิดต่างกันแต่ไม่มีนัยสำคัญ ดังนี้ แม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางกอกน้อย คลองบางขุนเทียน คลองบางกอกใหญ่ สวนบางกระเจ้า สวนจตุจักร สวนลุมพินี สวนหลวง ร.9 สวนสยาม สวนสัตว์คลองสามวา ซาฟารีเวิลด์ สวนสนุก สยามอะเมซิ่งปาร์ค สวนน้ำไฟโรโระ โลกได้น้ำสยามพารากอน

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นด้านวัฒนธรรม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อยพบว่า ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อทรัพยากรวัฒนธรรมที่โดดเด่นสอดคล้องกัน โดยมีบางความคิดเห็นที่คิดต่างกันแต่ไม่มีนัยสำคัญ ดังนี้ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบรมหาราชวัง วัดอรุณราชวราราม วัดเบญจมบพิตร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑวังสวนผักกาด มิวเซียมสยาม ย่านเมืองเก่าแก่บนเกาะรัตนโกสินทร์ ย่านชุมชนเก่าแก่ฝั่งธนบุรี ย่านชุมชนไชน่าทาวน์ วัดเล่งเน่ยยี่ ศาลท้าวมหาพรหม ศาลเจ้าพ่อเสือ โบสถ์ซางตาครู้ส

3. ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นด้านประเพณี เทศกาล มหกรรม และปรากฏการณ์ที่สำคัญ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อยพบว่า ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อทรัพยากรด้านมหกรรม และปรากฏการณ์สำคัญที่โดดเด่นสอดคล้องกัน โดยมีบางความคิดเห็นที่คิดต่างกันแต่ไม่มีนัยสำคัญ ได้แก่ สงกรานต์ วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา ไหว้พระ ลอยกระทง เทศกาลตรุษจีน เทศกาลกินเจ เทศกาลอาหารไทยครัวโลก มหกรรมงานแสดงสินค้า มหกรรมช้อปปิ้งแห่งเอเชีย

4. ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นด้านกิจกรรมที่สำคัญ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อยพบว่า ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อทรัพยากร

ด้านกิจกรรมสำคัญที่โดดเด่นสอดคล้องกัน โดยมีบางความคิดเห็นที่คิดต่างกันแต่ไม่มีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านศิลปะไทยไหว้พระ 9 วัด ร่วมเทศกาลวันสำคัญทางศาสนา ศึกษาวิถีชีวิตคนจีนย่านเยาวราช วิถีชีวิตพหุวัฒนธรรมย่านธนบุรี ซอปปิงย่านสุขุมวิท เทียวตลาดจตุจักร ตลาดนัดรถไฟ ตลาดปากคลองตลาด เยี่ยมถนนสายวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ พักและชิมอาหารสตรีทฟู้ดในกรุงเทพฯ

5. ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นด้านบริการที่สำคัญ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มย่อยพบว่า ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อทรัพยากรด้านบริการที่สำคัญที่โดดเด่นสอดคล้องกัน โดยมีบางความคิดเห็นที่คิดต่างกันแต่ไม่มีนัยสำคัญ ได้แก่ มีที่พัก โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ โฮสเทล โฮมสเตย์ ภัตตาคาร ร้านอาหาร และห้องสุขาอย่างเพียงพอ มีระบบสาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และป้ายบอกทางที่สะดวก มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เว็บไซต์ แผนที่ แผ่นพับ มัคคุเทศก์ หนังสือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว มีร้านค้า และสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก ร้านสะดวกซื้อ ตลาดนัด ตลาดสด ศูนย์การค้า ให้เลือกใช้บริการอย่างทั่วถึง

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพภายนอก พื้นที่กรุงเทพมหานคร

ผลจากการประชุมกลุ่มย่อย และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

กรุงเทพมหานคร มีที่ตั้งเหมาะสม เป็นเมืองหลวง มีประสบการณ์ด้านการตลาดต่างประเทศ มีทรัพยากรทางวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด มีระบบโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เช่น มีรถไฟฟ้า BTS/MRT การเดินทางสะดวก ค่าครองชีพถูก โรงแรม ภัตตาคาร และ สุวรรณภูมิ มีแหล่งช้อปปิ้ง แหล่งอาหาร นวด สถานบันเทิง เป็นศูนย์กลางของเขตเศรษฐกิจ ของประเทศ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว

จุดอ่อน (Weaknesses)

กรุงเทพมหานคร ขาดแผนพัฒนาและคณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ขาดแผนการตลาดแบบดิจิทัลของการท่องเที่ยว เพื่อขายบนอินเทอร์เน็ต ขาดแผนการอนุรักษ์ดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ขุมชนขาดความรู้ ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขุมชนอย่างยั่งยืน การลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นทุนจากธรรมชาติและพัฒนาระบบเศรษฐกิจทุนนิยม

โอกาส (Opportunities)

กรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มการเติบโตของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศ BRIC (บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน) ทำให้มีโอกาสนักท่องเที่ยวจะมาเยือนมากขึ้น กระแสโลกด้านการท่องเที่ยว สร้างสรรค์ ด้านสุขภาพ วัฒนธรรม มหกรรม การพัฒนาจิตใจ มีกลุ่มตลาดเป้าหมายหลักของโลก คือ ตลาดจีน อินเดีย มุสลิม มีระบบโลจิสติกส์ เชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ และเครื่องบินทั่วโลกในการท่องเที่ยว มีระบบการตลาดดิจิทัลบนอินเทอร์เน็ตเพื่อการท่องเที่ยวออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต มีความร่วมมือระหว่างประเทศในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และการรับมือภัยพิบัติ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการท่องเที่ยว

อุปสรรค (Threat)

การแข่งขันแย่งชิงในตลาดการท่องเที่ยวโลก มีแนวโน้มสูงขึ้น ภาวะเศรษฐกิจโลกมีความผันผวน ร่วมกับความไม่สงบทางการเมือง เป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวไม่ตัดสินใจเดินทาง ภัยธรรมชาติ ปัญหาการระบาดของโรค COVID19 ที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลก โลกมีปัญหาระบาดร้ายแรง เช่น โควิด 19 การแข่งขันเพื่อเป็นศูนย์กลางการบินนานาชาติ อีกประเด็นที่สำคัญคือการแข่งขันระหว่างบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในอาเซียน

จากการร่วมระดมสมองทำการวิเคราะห์ SWOT ของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ อย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานครแล้ว ที่ประชุมกลุ่มย่อยได้ร่วมกันพิจารณาภาพรวมของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการดังกล่าว และได้ร่วมกันสรุปทิศทางของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ อย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานครในอนาคต (TOWS) ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS ของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร

	จุดแข็ง (STRENGTH:S) 1. มีทรัพยากรทางวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด 2. มีที่ตั้งเหมาะสม เป็นเมืองหลวง มีประสบการณ์ด้านการตลาดต่างประเทศ 3. มีระบบโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เช่น มีรถไฟฟ้า BTS/MRT การเดินทางสะดวก ค่าครองชีพถูก โรงแรม ภัตตาคาร และ สุวรรณภูมิ 4. มีแหล่งช้อปปิ้ง แหล่งอาหาร นวด สถานบันเทิง 5. เป็นศูนย์กลางของเขตเศรษฐกิจของประเทศ 6. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว	จุดอ่อน (WEAKNESS:W) 1. ขาดแผนพัฒนาและคณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน 2. ขาดแผนการตลาดแบบดิจิทัลของการท่องเที่ยว เพื่อขายบนอินเทอร์เน็ต 3. ขาดแผนการอนุรักษ์ดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 4. ชุมชนขาดความรู้ ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน 5. การลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นทุนจากธรรมชาติและพัฒนาระบบเศรษฐกิจทุนนิยม
โอกาส (OPPORTUNITY:O) 1. มีแนวโน้มการเติบโตของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศ BRIC (บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน) ทำให้มีโอกาสนักท่องเที่ยวจะมาเยือนมากขึ้น 2. กระแสโลกด้านการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ ด้านสุขภาพ วัฒนธรรม มหกรรม การพัฒนาจิตใจ	จุดแข็ง + โอกาส (SO) 1. แปรณต์วันเดียวเที่ยวได้หลากหลายเส้นทาง 2. แปรณต์กรุงเทพราตรี 3. แปรณต์เทศกาลอาหารไทย 4. แปรณต์จุดหมายปลายทางสวรรค์นักท่องเที่ยวทั่วโลก 5. แปรณต์ช้อปปิ้ง 6. แปรณต์จุดหมายปลายทางด้านสุขภาพ	จุดอ่อน + โอกาส (WO) 1. สร้างแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ 2. ตั้งคณะกรรมการการพัฒนาการท่องเที่ยว 3. สร้างแผนการตลาดดิจิทัล 4. สร้างแผนอนุรักษ์วัฒนธรรมและธรรมชาติในท้องถิ่น 5. สื่อสารสินค้าและบริการเป็นแบรนด์

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS ของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน
ในกรุงเทพมหานคร

3. มีกลุ่มตลาดเป้าหมายหลักของโลก คือ ตลาดจีน อินเดีย มุสลิม 4. มีระบบโลจิสติกส์ เชื่อมโยง ล้อ ราง เรือ อากาศทั่วโลกในการท่องเที่ยว 5. มีระบบการตลาดดิจิทัลบนอินเทอร์เน็ต/เพื่อการท่องเที่ยวออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต 6. มีความร่วมมือระหว่างประเทศในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และการรับมือภัยพิบัติ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการท่องเที่ยว		
อุปสรรค (THREATS:T) 1. มีการแข่งขันแย่งชิงในตลาดการท่องเที่ยวโลก มีแนวโน้มสูงขึ้น 2. ภาวะเศรษฐกิจโลกมีความผันผวน ร่วมกับความไม่สงบทางการเมือง เป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวไม่ตัดสินใจเดินทาง 3. ภัยธรรมชาติ ปัญหาการระบาดของโรค COVID19 ที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลก 4. โลกมีปัญหาระบาดร้ายแรง เช่น โคโรนา 19 5. การแข่งขันเพื่อเป็นศูนย์กลางการบินนานาชาติ 6. การแข่งขันระหว่างบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในอาเซียน	จุดแข็ง + อุปสรรค (ST) 1. เชื่อมโยงเศรษฐกิจด้วยดิจิทัลเน็ตเวิร์ก 2. พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเชื่อมโยงด้วยระบบอัจฉริยะ (AI) 3. เชื่อมโยงโครงข่ายพื้นฐาน เพื่อให้เกิดการบูรณาการการเดินทางแบบ New Normal ให้ทัดเทียมกับนานาชาติ 4. เปลี่ยนยุทธศาสตร์มาพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชุมชนแทนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก 5. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้ประเทศไทยเป็น Wellness Center 6. ระดมทุนและความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว	จุดอ่อน + อุปสรรค (WT) 1. อบรมการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติทุกรูปแบบ 2. สร้างเครือข่ายด้านสุขภาพ 3. พัฒนาหลักสูตรด้านการบินเพื่อยกระดับการเป็นศูนย์กลางการบินนานาชาติ 4. อบรมการเตรียมความพร้อมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวอาเซียน

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร

จากการประชุมกลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึกด้านศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร พบว่าความคิดเห็นของผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกัน ผู้วิจัยขอสรุปประเด็นสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของพื้นที่ กรุงเทพมหานคร มีถนน ป้ายรถประจำทาง และบริการรถประจำทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว สภาพภูมิอากาศและที่ตั้งเหมาะสมต่อการท่องเที่ยว วิถีทัศน์ สวยงาม เหมาะสมกับการพักผ่อนและกิจกรรมท่องเที่ยว มีทรัพยากรวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์และดึงดูดใจ มีศักยภาพในการพัฒนาสินค้าและบริการ มีศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในอนาคต

ศักยภาพด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน มีแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับนานาชาติ มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่ การจัดการด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว การจัดการขยะ คุณภาพน้ำใช้และน้ำทิ้งที่มีประสิทธิภาพ การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ และโรคระบาด

ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องได้ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ศิลปะ และวัฒนธรรม ประชาชนได้รับประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ มีการกระจายรายได้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว มีโอกาสในการรองรับการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่าง ๆ มีการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ศักยภาพด้านการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ การสื่อความหมาย และการปลูกจิตสำนึก มีกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ และเอื้อต่อการปลูกจิตสำนึก มีวิธีการสื่อความหมายที่หลากหลาย และเหมาะสมกับความสนใจของนักท่องเที่ยว กิจกรรมสามารถให้ประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจ และคุ้มค่าในการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว กิจกรรมเสริมสร้างความตระหนักแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยศักยภาพของกรุงเทพมหานคร เพื่อทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวนครหลวงของประเทศไทย ซึ่งจะได้อภิปรายถึงศักยภาพดังกล่าวดังนี้

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของกรุงเทพมหานครด้านการมีทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อใช้เป็นพื้นฐาน และเป็นทุนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่แห่งนี้ ผู้วิจัยพบว่า กรุงเทพมหานครเป็นจุดหมายปลายทาง (Destination) ที่มีความหลากหลายทางด้านทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นอย่างยิ่งในอนุภาคนิยม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่บนสองฟากฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งไหลคดเคี้ยวลงสู่ปากแม่น้ำจังหวัดสมุทรปราการ ความเป็นธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศน้ำจืด สร้างภาพลักษณ์ที่ประทับใจของสมญานาม ที่กรุงเทพมหานครได้รับจากโลกว่าเป็น “เวนิสตะวันออก” ซึ่งที่กรุงเทพมหานครมีมากกว่าเวนิสก็คือความเป็นมหานครริมฝั่งแม่น้ำในบริเวณเส้นศูนย์สูตรเขตร้อน (Tropical Equator Area) ซึ่งเป็นบริเวณที่มีพืชพันธุ์และสัตว์นานาชนิดหนาแน่นที่สุดในโลก และความหลากหลายทางชีวภาพก็จะลดลงเรื่อย ๆ จากเส้นศูนย์สูตรไปสู่บริเวณเขตอบอุ่น และบริเวณขั้วโลก กรุงเทพมหานคร จึงมีความเหมาะสมที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางน้ำ เพื่อสนองนโยบายของแผนพัฒนาชาติ 20 ปี (Thailand 4.0) ในประเด็นที่ 5 ด้านการท่องเที่ยว โดยได้กำหนดแผนย่อยด้านการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ (River Cruising) ไว้อย่างชัดเจน อนึ่งกรุงเทพมหานครมีศักยภาพด้าน ทรัพยากรวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมที่หลากหลายในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นย่านความทรงจำแห่งประวัติศาสตร์ของมหานครเก่าแก่ การมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของศิลปวัฒนธรรมไทยที่งดงามของพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาที่แน่นขนัดด้วยวัดพุทธ โบสถ์คริสต์ ศาลเจ้า และมัสยิด ทำให้ทรัพยากรท่องเที่ยวมีลักษณะพหุวัฒนธรรม กรุงเทพมหานครจึงเป็นจุดหมายปลายทางที่มีความหลากหลายของเชื้อชาติและชาติพันธุ์ มากที่สุดในโลกแห่งหนึ่ง (Cosmopolitan City) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปีร์นัธ ชินโชติ (2559) ที่ศึกษารูปแบบของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง และพบว่าศักยภาพด้านทรัพยากรเป็นองค์ประกอบที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวมากที่สุด

ในด้านศักยภาพของกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ผู้วิจัยอภิปรายว่า เมืองหลวงแห่งนี้มีศักยภาพด้านการจัดการที่ยั่งยืน (Sustainable Management) โดยพิจารณาจากแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 20 ปี (2560-2580) ซึ่งได้ตั้งเป้าหมายของการพัฒนากรุงเทพมหานครไว้ในด้านการพัฒนากรุงเทพมหานคร เป็นมหานครปลอดภัย ปลอดภัย พลอดมลพิษ ปลอดภัย อาชญากรรม และยาเสพติด ปลอดภัยอุบัติเหตุ ปลอดภัยโรคคนเมือง อาหารปลอดภัย และมหานครสีเขียว สะดวกสบาย มีการเพิ่มพื้นที่สีเขียว มีการตั้งงบประมาณเพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ศักยภาพด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะสามารถนำมาพัฒนาให้เป็นจริงได้ จำเป็นต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครอย่างเร่งด่วน

เมื่อพิจารณาถึงศักยภาพของกรุงเทพมหานครด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในนครหลวงแห่งนี้มีความสนใจและ

ต้องการ เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยิ่ง ศักยภาพดังกล่าวได้มีการแสดงออกอย่างชัดเจนโดยประชาชนมีความสนใจกระตือรือร้นที่จะต้อนรับและให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่มาเยือน ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากอุปนิสัยประจำชาติไทย ตั้งแต่สมัยโบราณตามคำกล่าวที่ว่า “เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ” ซึ่งบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและบริการในประเทศไทยจะให้บริการเหนือความคาดหวังของลูกค้า (Giving service with Thainess style beyond customer's expectation) ซึ่งสอดคล้องกับการได้รับรางวัลโรงแรมที่มีบริการที่ดีที่สุดในโลกของโรงแรม “The Oriental” ถึง 14 ปีซ้อน

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของกรุงเทพมหานครด้านการมีกิจกรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์และการพัฒนาจิตใจ กรุงเทพมหานครมีแผนดำเนินการระยะยาว 20 ปี ที่มุ่งมั่นจะปลูกจิตสำนึกสีเขียวให้แก่ทุกภาคส่วน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable Development Goals: SDGs) ที่มีกรอบการพัฒนาแบบองค์รวม ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย 169 เป้าหมายย่อย ที่มีความเป็นสากล เชื่อมโยงและเกื้อหนุนกัน ใน 5 มิติ (5Ps) ได้แก่ การพัฒนาคน (People) สิ่งแวดล้อม (Planet) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity)สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) และความเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนา (Partnership) ทำให้กรุงเทพมหานครมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดึงศักยภาพดังกล่าวทั้ง 5 ด้าน ออกมาสู่การปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ครบทั้ง 17 เป้าหมายของความยั่งยืน

ในภาพรวมกรุงเทพมหานครมีความพร้อมและศักยภาพในการพัฒนาสู่ความเป็น จุดหมายปลายทางที่โดดเด่น มีคุณภาพ และมาตรฐานระดับนานาชาติ โดยเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีคุณค่า มีความสามารถในการปรับตัว เติบโตอย่างยั่งยืน และมีส่วนร่วม ซึ่งจะสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่3(พ.ศ.2566-2570)ทุกประการ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนและนักท่องเที่ยวสามารถนำผลการวิจัยเรื่องศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนของกรุงเทพมหานครไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามบทบาทและสถานะของความเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) สถาบันการศึกษา และ นักวิชาการ นักวิจัย สามารถนำเอกลักษณ์และภาพลักษณ์ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับกระแส (Trends) ของการท่องเที่ยวในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

กรุงเทพมหานคร ควรมีคณะทำงานวิจัยด้านการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ อย่างยั่งยืน โดยเป็นแผนคู่ขนานกับแผนพัฒนาทั่วไป และแผนปฏิบัติการทั่วไป ในการทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว ควรให้ภาคีที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน ในการร่วมปฏิบัติ ตามแผนและในการประเมินผลการพัฒนาตามเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

รายการอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2558-2560*. สืบค้นวันที่ 16 พฤศจิกายน 2559. จาก http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กช ตราฐ (2560). “ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ บ้านด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา.” *วารสารรัชต์ภาคย์. ฉบับพิเศษ*, 164-177
- ปรีณัฐ ชินโชติ (2559). “รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง.” *Veridian E- Journal, Silpakorn University* 9(1). มกราคม – เมษายน 2559, 250-268.
- ธนภูมิ ปองเส้งยม และ พยอม ธรรมบุตร (2558) “ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 8(2), 17-26.
- แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี ระยะที่ 2 (2561-2565). ยุทธศาสตร์ที่ 6. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2563. จาก <http://www.bangkok.go.th/upload/user/00000130/planing/developemnt2.pdf>
- พยอม ธรรมบุตร (2560). “แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทย แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ* ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (2019) กันยายน-ธันวาคม 2562.
- แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566-2570). ยุทธศาสตร์ที่ 4 สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563. จาก <https://anyflip.com/zzfck/kiel/basic>
- สุภางค์ จันทวนิช. (2561). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2562. จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=6422
- เอี่ยมพร หลินเจริญ (2554). *การพัฒนาแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการศึกษาชุมชนเพื่อสืบค้นองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม:พิษณุโลก. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2562. จาก https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/PSRU.res.2011.3
- Aunkrusa Sangchumngong (2561). The Development of sustainable tourist destination base on the creative economy: A case study of Klong Kone Mangrove Community Thailand. *Kasetsart Journal of Social Sciences* 40 (2019) 642–649